

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercures si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri externe 12 fl. v. a. pe unu anu séu $\frac{2}{3}$ galbini mon. sunatória.

Se prenumera la poste c. r., si pe la DD. corespondent. — Pentru serie 6 cr. Taxa's timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 71.

Anulu XXXIV.

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Braslovu 23 Sept. 1871.

In momentele, candu tota atentiuinea popóloru ignorante si despretiuite e pironita la decursulu invioieliloru in caus'a autonomiei provinciale si a ascurarei drepturilor nationali in provinciele monarchiei dincolo de Lait'a, aflamu, ca in Abrudu la realegera deputatului Bittó, min. de justitia, romanii — cu tota und'a fraternisare — n'au vrutu se iè nici o parte, ci credentiosi politicei starei precarie se tienura in pasivitate; nu scimu, déca acésta a fostu activa cu unu protestu datu in laintru, ori pasivitate destramata, despre ceea ce amu doru se simu informati. Pana atunci se relatamu inse despre actele — nu vorbele — infratitórie, cu cari a esitu ministrul Hohenwart pe scen'a invioieliloru, pentru se ne informamu, de ce reactiune pòrta frica diurnalele maghiare, candu vorbescu de politic'a ministeriului din Vien'a, ca ar' amenintia cu reactiune starea presenta politica din Ungari'a; si déca ascurarile ce li se facu nationalitatiloru prin legea ministrului Hohenwart merita a se tacșa cu cuventulu reactiune, ori mai bine ele, diurnalele maghiare, tota cate scriu asia, cu totu obiectulu aperarei loru, suntu sensu strictissimo per eminentiam reactionarie, facia cu santulu dreptu perfectu egalu alu popórelor din Ungari'a de a avé tota una limb'a neutra si a trai in pace: ori facia cu dreptu egalu de limba orsiunde, cum lu vedemu, ca se recunóse cu garantia in legea de nationalitate propusa de Hohenwart dietei boemice, care imple de fiori pe complexisti, ca va reproduce reactiunea in sensulu loru, de care, déca n'au minte, nici ca voru scapa, cu tota, ca respectivii suntu mai liberali de catu se li se pòta imputa spiritu reactionari. Reactionari nu suntu cei ce -si cauta drepturile cuvinite si rapite, ci cei ce le potromosiescu instrainandu dela sene tota suflarea nemaghiara. — Dér' éca actele:

Rescriptulu,

prin care se deschise diet'a Boemiei in 14 Septembre 1871, si care i restitue drepturile, suna intocma asia:

„Catra diet'a regatului Nostru Boem'a!

Pe timpulu, candu cu patent'a Nôstra din 30 Iuliu 1870 conchiamaseramu dietele regatelor si tieriloru Nôstre in locurile legale de adunare, ne afaramu motivati la acésta mai cu deosebire prin evenimentele cele pregnante de urmari, alu caroru teatrul devenise Europ'a, si a caroru inriurire ne-calculavera trebuie se ne absórba tota atentiuinea. Cu ajutoriul lui Dumnedieu ne succese a castiga binecuventarile pacei facia cu aceste evenimente scutitórie, si cu deplina linstire ne potemu ér' intérce la opulu consolidarei interne a imperiului.

E dorintia Nôstra, că inainte de tota relatiunile regatului Nostru Boem'a catra intregu imperiulu, revisiunea carora o amu fostu ascuratul cu rescriptulu Nostru din 25 Augustu 1870, se se reguleze dreptu si cu multiumire din tota partile.

Aducundune aminte de pusetiunea de dreptu de statu alu corônei Boemiei si convinsu de splen-

dórea si poterea, care Ne a datu-o ea Nôua si inaintasilor Nostri; aducundune aminte mai incolo de credinti'a neclatita, cu care poporimea Boemiei a aparatu totudéun'a tronulu, recunoscemu cu bucuria drepturile regatului acestuia si ne aflam gata a innoi acésta recunoscere cu juramentulu Nostru de incoronare.

Inse nu ne potemu retrage nici dela oblegamintele serbatoresci, care le amu facutu facia cu celealte regate si tieri ale Nôstre prin diplom'a din 20 Oct. 1860, precum si prin legile fundamentali din 26 Febr. 1861 si 21 Dec. 1867 si in fine prin juramentulu de incoronare datu regatului Nostru Ungari'a.

Cu multiumire luamu déra actu de expresiunile, cumca ve aflati gata a aduce in armonia pretensiunile de dreptu ale tierei cu pretensiunile putetiunei de putere a imperiului si cu indreptatitele pretensiuni ale altoru regate si tieri, expresiuni facute in presupusele adrese ale dietei regatului Nostru Boem'a din 14 Sept. si 5 Oct. 1870. Provocam diet'a, că se pasiesca in sensulu acesta la lucrulu opului, a se consulta in spiritu de moderatiune si de impacare despre ordinea conforma presentului a relatiunilor de dreptu de statu alu regatului Nostru Boem'a, spre a ne face posibilu a fini o certa constitutionale fara a vatama drepturile celoralte regate si tieri ale Nôstre, care, durandu mai indelungatu, ar' amenintia intr'unu modu de profunda considerare. Insarcinandu mai incolo regimulu Nostru a propune dietei nou'a ordine de alegere la dieta, precugetata inca cu rescriptulu Nostru din 26 Sept. 1870 si o lege pentru scutirea ambelor nationalitati ale tierei, tramitemu in gratia dietei salutarea Nôstra imperatésca si regéscă.“ Acesta e rescriptulu. —

Lupt'a boemiloru, purtata in conscientia de drepturile cuvenite si pretinse mereu, se afla incununata de succesele cele dorite, cari astadi ar' fi in pung'a minoritateli germane, déca boemii ar' fi venit u interes de partite si personali si nu s'ar fi unitu cu totii cu exemplaria abnegatiune pentru caus'a comuna, care castigata va fi sorgintea fericirei si a natiunei si a particularilor ei, pe candu traficarile si desbinarile particularilor si ale partitelor le ar' fi nimicitu totu viitorulu prosperarei nationale pentru unu blidu de linte alu unoru particulari hamisiti, cari totudéun'a au fostu toporistea dusmanului. Dér' se vedemu si projectulu min. Hohenwart:

Legea de nationalitati

propusa dietei boeme in 14 Sept., care are cuprinsu urmatoriu:

Limb'a oficiala a comunei se defige prin representanti'a comunei, ér' in casu de opunere se fipséza prin votisarea tuturor membrilor comunei indrepatitii la alegere. Afanduse intre indrepatitii unei comune o minoritate nationale celu mai puçinu de $\frac{1}{3}$ din indrepatitii la alegere, limb'a a dôu'a va servi de limba subsidiaria.

Limb'a oficiala a majoritateli comunei dintr'unu cercu e si limb'a oficiala a representantiei cercului si chiaru si limb'a oficiala a deregatorielor si judecatorilor guvernamental din cercu.

La officiale tierei nu se pòte nimene denumi officialu de conceptu séu judecatoriu, care nu e puternicu in vorb'a si in scrierea ambelor limbi.

Diet'a se va imparti in curie nationale. Representantilor cercurilor mestecate in limba, intrandu in dieta, le sta in vóia a alege, in care curia se intré. Representantii proprietarilor mari trebue se se alature la curia' acelei nationalitat, de care se tiene cerculu, unde i se afla proprietatea, care déca se afla in cercuri de nationalitate diversa séu cu limba mestecata, representantii au vóia a se alatura la curia' nationalitatei alese dupa placu.

Fiacare curia' nationale pòte cere, că sum'a in bugetulu tierei, fipsatu pentru scopulu scólei si invetiamentului, cata vine din contributiunea nationalitateli sale din cercu, se se intrebuintieze pentru institutele de cultura ale limbei ei. Fiacare curia nationale pòte pretinde, că tota legea ce cuprinde determinatiunile despre intrebuintarea limbei in vieti'a publica si la deregatorii etc. Dupa a dôu'a cete in dieta, se se mai supuna votisarei si dupa curie nationali. La asta votisare una lege se considera respinsa, déca $\frac{2}{3}$ ale unei curie au votatu in contra. La alegerea deputatilor dietei in corpulu representativu (la senatulu imperialu) trebue se se iè celu pucinu $\frac{1}{3}$ dintre alesii curiei boeme si celu pucinu $\frac{1}{4}$ a curiei nationale germane (favore pentru germani). Legea se pune sub scutulu juramentului de incoronare alu regelui.

Din acestu estrasu se vede totu odata si mersu'a concesiunilor nationali, cu cari vré ministeriulu Hohenwart a impaca popórele cislaitane si totuodata si desiargea, care sta indreptata a spulbera una alta lege de nationalitate facuta cu maestri'a de a desnationalisa si a imparechia si dusmani popórele. —

Intre dôue rele cine nu alege pe celu mai micu? — Cu tota acestea proiectulu de lege de nationalitate alu lui Hohenwart se apropia fòrte de implinirea dreptelor pretensiuni, incatu merita a fi studiatu de orice poporu amenintiatu in existintia vietiei sale nationale. — Singuru liber'a vóia a proprietarilor mari de a se alatura la curia', unde voru voi, ar' fi d. e. pentru Ardélu si Ungari'a pericolosa, pe candu pentru Boem'a ea e tocma favoritoria nationalitatei ceches. O astfelu de lege de nationalitat precesa ar' imblandi si pretensiunile nationalitatilor din Ungari'a, déca ar' fi urmatu de o lege de alegere drépta, cam că ceea, despre care vorbiramu, ca s'ar fi datu intr'unu memoriale — catra dieta — si regime spre a vindeca cu ea nedrepatirile poporului in representanta, mai vertosu ale poporului romanu, care in Ardélu că majoritate reale e condamnatu de minoritatea maiestrita a nu conta la nici o influintia asupra dirigirei destinului seu in patria si in genere asupra ingrigirei de patri'a comuna. Transilvania că atare, inca ar' mai reveni apoi in ogasiulu seu de indrepatire, fara care multiumire nu se pòte astepta cu atatu mai pucinu incredere. —

APELU

catra intregu clerulu si poporulu romanu, precum si catra tota „asociatiunile, reunioniile si corporatiunile infinitate pentru latirea culturii si luminarea poporului romanu.“

Motto: „Voiesce si vei poté
Luminéza-te, si vei fi.“

In vieti'a si istoria popóraloru si natiunilor civilisate punctulu de splendore e educatiunea tine-

ximej — ca-ci tinerimea e basea său temeli'a, pre care are a stă edificiul celu solidu alu venitoriu lui tuturor popóraloru si natiuniloru, cari vréu se ecseste, se traiésca!

Déca lipsesce crescerea buna, atunci lipsesce totulu, pentruca, după cum dice Platone in a IV-a carte despre legi: „Omulu este animalulu celu mai blandu si mai divinu, déca se imblastiesce prin disciplina: needucatu său falsu educatu este celu mai selbaticu intre tóte animalele ce le produce pa-mentulu“; dreptu acea, crescerea buna e necesaria pentru toti ómenii, după cum afirmara I. A. Com-nenu in opulu „Didactica magna“: omulu déca voiesce se fia omu, trebuie se se cultive si perfectio-neze. Numai astfeliu pote ajunge omenimea la tient'a destinata, la limanulu de scapare, la virtute, si prin virtute la fericire, la triumfulu dorit!

Romanulu se pote cresce bine, că romanu, numai in scóla romana. Pentru tenerimea romana, numai scóla romana este isvoru nescaveru, pentru totu ce este bunu, frumosu si umanu; numai ea pote face pre coloni'a Traiana din oriente, tare, mare, fericita si cu renume, démna de glori'a stra-buniloru!

Din acestu punctu de vedere purcediendu si romanii din cerculu si giurulu Lapusiului, cu tóte, ca midiulócele materiale li erá forte pucinu favori-torie, — totusi basati pre principiulu „Viribus uni-tis“ — pusera pétr'a fundamentale unui pomposu edificiu scolare romanescu in opidulu Lapusiulu ungurescu — in midiuloculu compatriotiloru de na-tiunea — relegiune si confesiuni eterogene, — care ar' poté serví de modelu ori carui opidu său orasius din Transilvani'a, déca acestu poporu ar' fi in stare ai dà midiulócele de subsistintia, — si déca din partea contrariloru si inimiciloru seculari ai roma-nismului nu lu ar' fi intempinatu loviture de mórte.

Inse ambitiune unoru ómeni nepriceputi si in-diferenti de cultur'a poporului romanu, incepù a im-prastiá sementi'a discordiei intre pacinicii romani, si astfeliu, in urm'a unoru impartasiri sinistre indrep-tate catra ordinariatulu gr. or. sibianu, le succese, prin acést'a, a redicá parete despărtitoriu intre con-fratii de unu sange. Prin acést'a desbinare fatala s'a subrasu aprópe la diumetate din contribuirile oferite de buna voia, pentru sustienerea si infinitia-re fondului scolariu.

Acést'a nu fù destulu, ci si ungurii atatu romano-catolici, catu si reformatii, se ivira cu feliu cu feliu de pretensiuni, voliendu fiacare a-si arogá dreptu la scóla edificata cu si din sudórea romanésca.

Cu tóte aceste romanii gr. cat. sustienendu-si dreptulu nealienabilu, -si oferira denariulu pentru sustienerea acestui institutu si mai departe, — si pre langa tóta seraci'a se nesuira a duce in deplinire gatirea edificiului scolariu (ca-ci catulu I din cau-sele susu-atinse remasese negatit).

Cá totusi poporul se-si pote usiorá sarcin'a sustienerei acestei scóle, si infinitiá ceva fondu, prin staruinti'a Esc. Sale parintelui metropolitu si a prea ven. ordinariatu, după mai multe rogori, dobândi o subventiune de 5000 fl. v. a. dela statu, — inse dupa ce solvá 2500 fl. subventiunea ulterióra sub regimulu actuale se sistà, din cause si pretecstu de compatimitu, dechiarandu, ca „pre venitoru pentru scóla principale romana din Lapusiulu ungurescu altu ajutoriu, in lipsa unui fondu, nu se pote pre-stá — că si cum romanulu, nu ar' meritá din ve-nitulu statului nici o parala!

Dreptu acea ne simtimu strinsu deobleagati, in conscienti'a misiunei ce amu luatu asuprane, a de-laturá de asta data tóta modesti'a, si cu sperare firma ce avemu locata in marinimo'sa liberalitate a mecenatiloru clerului si poporului romanu cutesamalu molestá cu acea umilita rogare, ca: considerandu starea, ca precaria a acestei scóle principale romane, — si pericolulu ce o amenintia cu inmor-mentare in cercustarile presente;

considerandu nerecompensaver'a dauna ce ar' resultá pentru cultur'a relegioso-morală romanésca a fideliloru din tienutulu si giurulu Lapusiului, candu statulu sub pretestulu nedestoiniciei, ar' me-tamorfosá-o in scóla comuna maghiara;

considerandu cumplit'a miseria a poporului con-truibinte, care se lupta di si nótpe fara nici unu prospectu de a o poté sustiené si in venitoriu; in fine considerandu facilitatea, cu care se ar' poté sustiené acést'a scóla in categori'a pre-avuta — dupa ce acum e provediuta cu tóte cele de lipsa, dupa recerintele legei — că nici un'a scóla in Transilvani'a intréga — afara de fondu de subsi-tintia banalu.

Apelam la intregu clerulu si poporulu ro-

manu, precum si la tóte „Asociatiunile, reuniunile si corporatiunile infinitate pentru latirea si lumi-narea poporului romanu“, că se smulga din vulto-re letargiei pre acést'a la nefericitare atatu morale, catu si materiale pentru totudéun'a.

Ofertele benevoile, dimpreuna cu consemnarea marinimosiloru contribuitori, suntu rogati aceia prea stimati domni, cari ar' binevoli a primi sarcin'a de colectori, — ale tramite directiunei scólei prin-cipale romana, la man'a On. D. Demetru Varna vice-protopopu si profesoriu in Lapusiulu ungurescu (Magyar-Lapos) in Transilvani'a, carele le va admanuá preceptorelui scólei, si despre cele intrate va ratiociná pre calea diurnalisticiei cu tóta acurateti'a.

In urma in firma sperantia, cumca versulu ce-loru persecutati de atatea fatalitatii va aflá resunetu de condolintia, si cumca dupa atatea avantajevi fi fortunatu a secerá fructuri de mangaiare pentru poporulu din cerculu si giurulu Lapusiului, celu in-setatu de succursulu mecenatiloru si confratiloru sei binefacatorii, pentru intemeiarea fondului — de ne aparata si urgenta trebuintia — reinoindune prea umilit'a intrecesiune remanemu patronirei comentati in

Lapusiulu ungurescu la 29 Martiu 1871.

In numele comitetului:

Ioane Dragomiru,
a.-diaconu si preside alu comit. scol.
Demetru Varna,
vice-protopopu surog. si profes.

Teodoru Rosiu,
invet. normalu si notariu alu comit."

Rugamu pe respectivii, in a caroru mana se va afia acestu apelu silitu de amenintiarea vietiei acestei scóle, că consemnatiunile respective se bine-voiesca a le tramite cu sprijinu pentru sustienerea — Red.

Dela gur'a riului Ghurghiu

(Sant-Imrulu Ghurghiu) in 15 Septembre 1871.

Domnule Redactoru!

Senatele nóstre scolare, potu dice, -si uita de chiamarea sa, respective senatulu scolasticu confe-sionale alu tractului Reghinu nu observéza cele prescrise prin rescriptulu regiu de datulu 22 Sep-tembre a. c. Nr. 21.257, comunicatu cu m. ordi-dinariatu metropolitanu si prin acesta intregei ier-archie besericesci de relegiunea nóstra gr. cat., ba nici -si mai aducu aminte de circulariulu d. me-tropolitu de dto. 25 Oct. an. 1869 Nr. 2112, in urm'a caruia se constituira senatele. In érn'a tre-cuta prin sinodulu nostru protopopescu s'a alesu un'a frumósa parte din laici, apromitendu in ace-lasiu sinodu, ca voru sterui din tóte respusterile pentru inaintarea scóleloru din tractulu amentitul; dér' éta ca trecù unu anu de dile, si pana in or'a de acum, cu dorere ve descoperu, Dle Redactoru! ca nemic'a s'a lucratu in caus'a scolaria; ba ce e mai multu nici amu auditu, că dora mai ecsista a-celu senatu scolasticu protopopescu, său ba? — Séu dora au adormit in pace toti membrii aceluiasi se-natul! Eu, ce e dreptu, pre toti ii sciu si adi in-viatia. Hei! Domniloramploati si dloru preuti, caror'a vi s'au concrediutu acea misiune santa si dumnedieésca, ati fostu stationari, or' lasi pana in or'a presenta, de si ve este incredintiata misiunea maretia? — sub — grea responsabilitate inaintea lui Dumnedieu, si a relegei si natiunei; ati comisu unu pecatu ne ertatu atunci, candu ati imbracisiantu titululu de senatore juratu scolasticu, pentruca pana adi nu scimu nemic'a, déca ve ati ingrigit u-scóla, nici vedemu, ca ati facutu ceva pasi! — Pre langa tóte instructiunile mai inalte, comunicate prin amentitele circularie esmisse din partea Escel. Sale d. metropolitu, — cu scólele nóstre comunale din tractulu Reghinului stamu in proportiune mai mica decatu cea de sub absolutismu; pentruca cati prunci au frequentatu scóla pré atunci, adi sciu scrie ceti si cantá; ér' dela 1861 in comunele nóstre din tractu óre se mai aude de ecsamene bune?

Preutulu din Ghurghiu Alecsandru Butnariu, care portate cu lauda in 2 ani si oficiulu de docente, a seceratu lauda, dér' asta e raritate pre la noi. Inse nu e mirare, pentruca grigi'a si manipularea cea lasa preste scólele din tractulu acesta nu pote produce altu ceva.

Prin acést'a descoperire mi facu destulu con-scientie mele, care me róde si nu me lasa a tacé,

déca vediu, ca cei mai capaci preuti si amplioati stau cu manele in sinu nepasatori si lasa că se ridă alte natiuni de decadenti'a scóleloru nóstre. De alta data mai multe, dér' date speciali. —

Unu preutu din tractulu Reghinului.

Serbarea dela Putn'a.

(Urmare.)

Luni dér', la 16/28 Augustu, juiuimea acade-mica si numerosii óspeti, adunati pe la órele 8 de diminétia in porticu, pasira in corpore la beserica spre ascultarea santei liturgie, in timpulu careia mormentul pretiosu erá mereu custodiatus de 4 din membrii comitetului. Dupa seversirea oficiului re-legiosu, clerulu in vestimente sacre, cu darurile be-sericesci, cu standartele monastirei, si urmatu de multimea presentă, in ordinea mai susu mentionata, inainta pana la porticu pentru aducerea in beserica a pretióselor donatiuni, facute de romanime cu ocasiunea serbarei.

Aceste daruri, deja santite din diu'a precedinte, erau pazite in porticu de o „garda de focu“ compusa de 4 membri ái comitetului, alesi cate unul din fiacare provincia romana principale: unu mun-tén, unu moldovén, unu transilvanén si unu bu-covinén*) .

Dupa oficiarea relegiósă, cuviosi'a sa parintele egumenu Arcadiu Ciupercovititia, cu minunatu-i tal-entu de a accentua si cu frumós'a-i declinatiune, dete citire „Cuventul de ingropaciune la mórtea lui Stefanu celu mare, de unu autoru inca necuno-scutu, copiatu de vechiulu logofetu alu metropoliei Grigorasiu si despre care ne permitem a impro-speta in memori'a cetitoriloru cateva pasage relative la eroului nostru din secululu alu V-lea:

„... Ce minte asia de bogata in ganduri, cu limba asia de indestulata in voróve, ce mestesi-ingu asia de iscusitu la implinirea cuventului se pote impodobi atatea resipe ale vrasmasilor, atatea zidiri de locasiuri sante si atat'a intieptiune a a-cestui barbatu, carele cu vitejia ne a aparatu. cu intieptiune ne a ocarmuitu si incatu a traitu, voi-nici'a nostra si fericirea a inflorit... . . .

„... Cine că densulu tóta isprav'a lucrările lui Dumnedieu o dă? Cine mai multu asudá că se nu lase nimicu dintr'acelea ce omenesc'a silintia ar' puté face? Erá trebuintia de sfatu bunu? Gat'a erá ale tuturor'a se le asculte. Folosi'a grabă? Somnulu nu lu tiené, odihn'a nu lu incalciea: sbur'a că paserea! Erá indrasnél'a de ajutoriu? Viéti'a nu crutiá, cu sabi'a in mana insusi mórtea infruntá! ... Pre voi, locuri rosite de sangele vrasmasilor, ve chiamu marture! Voi spuneti marimea sufletului seu! Voi ale lui biruintie, voi a lui vrednicia aratati!

„... Candu o lina tacere, dupa turburarea viforeloru, se facusa, atunci se aduná norulu celu ponegritu si grosu, si puterea venturilor se strin-gea, că, deodata isbucnindu cu rapediune, intunecata vijelia asupra nóstra iute s'o pornescă. . . .

„... Éta acea grónsica féra — imperati'a turcesca — asupra nóstra se navalesc. . . . Acum trecuse Dunarea si in pamentu cu sange ne amestecá, si, cu catu mai slabí ne gasiea, cu atatu mai cumplitu ne sdrobicia. Spaim'a animale tuturor'a inghiaciase, cutremuru mare pe toti cuprinsese, si erá potopu de obste, o surda tacere in tóta tiér'a. . . . Mórtea in feciele tuturor'a sugravita se vedé. Grigi'a erá nu se traimeu, ci cum se murim!... Durere amara, suspinuri duióse, jale ascutita din tóte partile se vedea si se audia! . . .

„... Acela, care pre toti priveghieza si in man'a lui freulu imperatieloru tiene, din midiuloculu inaltului ceru pe scaunulu seu celu de focu siediendu, acela, care tóte lucrurile cumpantesce si pe cei mandrii surpa, pe cei puternici ai pamenu-tului sfarama, pe cei raniti si slabí din midiuloculu peirci redica, acestu inaltu Dumnedieu, carele ven-tura că pléva corónele imperatiloru, ie pre Stefanu, slug'a sa, de mana, imbarbatéza animale norodului celui pana la mórté inspaimentat si pune biruintia in man'a lui Stefanu. . . . Purcede cu toti ai sei, intempina pe vrasmasi: lovescu fier'a, o sparia, o ranescu . . . ne mantuim!

„... Vedeti marirea acestui Domnu, vedeti ale lui cugete sante, vedeti a lui cuviosia cresti-nescă! Destoptative, stapanitorii noródeloru, ascul-tati, indemnitive: urmati!

*) DD. I. A. Bratescu, Xenopolu, St. T. Ciurcu si Pamfiliu Danu.

„... Dér' ce vomu dice pentru a lui dulce milostivire? Ce casa, ce familia in pamentulu acesta din pricin'a lui s'a cernit? Plansulu si lacrimile erau pentru vrasmisii nostrii, ér' noi că nesce fii in cas'a parintésca, in bucuria petreceam. Neputintiele nóstre ajutandu, slabitiunile nóstre redicandu, cu durere de maica pe acel'a mustra, pe acesta incaldeia, pe altii hraniea. ...

In dilele strambatatea era nabusita si legata, dreptatea seracului celu bogatu nu o puté innecă, celu puternicu nu o puté calca, celu de neamu nu o puté ponegrí. Cumpan'a, prin care se cumpau era la midiulocu de facia. Curtea lui deschisa: sermanulu, asupritulu si veduv'a dreptatea loru lui o aratau. O vreme fericita! O stapanire lumina! O tiéra norocita, unde dreptatea sa nu mai pucinu decatu Domnulu stapanesc! ... Departe de curtea lui tóta minciun'a. Zavist'a legata, pism'a ferecata, incelatiunea isgonita, strambatatea de istovu impilata: dreptatea pe scaunu imperaticei si nu ea lui, ci elu ei supusu si slugitoriu era! ...

„O viétila fericita! O obiceuri de auru! O dulce stapanire, intru care stramosii nosrui au petrecut! Ore -ti mai veni vredodata? Ore ne vomu mai invrednici si noi a ve avé? Ore ati fostu numai, si ati trecutu, lasandune noue numai o amara pomenire de voi? Atat'a i de dulce dreptatea la o stapanire, si atat'a-i strambatatea de amara, in catu noi, dupa atatea veacuri, pe unu Domnu dreptu plangemu, atunci candu pe cei strambi séu ii uitam, séu nu ne aducem aminte de ei fara numai se i hulimu! ...“

Dupa ascultarea acestei apoteose, cu animele petrunse de fiori, pe cari dorulu de splendorea trecuta ii produce in animele cu simtieminte adeveratu nationale, intrég'a adunare se insira intr'unu impiutoriu conductu festivu dela porticu pana la monastire, in modulu urmatoriu:

Standartele besericei, urmate de cuviosii calugari in vestimente de oficiare; standartulu de Vaslui si Aradu, intre cari straluciá marea cruce cu Christu restignitu; preutii cu icónele si evangeliulu, caruia maritulu Stefanu se devotase; flamur'a domnelor din Iasi si a institutului de bele-arte; parintele egumenu impresuratu de celu altu cleru si diaconi; urn'a consacrativa de argintu, purtata pe umeri de cei patru membri ai comitetului; apoi in dôue siruri formate de membrii comitetului epitafiu domnelor din Bucovina si alu celor din Bucuresci, purtate de cele patru colturi de cate patru fete imbrilate in albu, avendu cocarde, dupa care urmá standartulu domnei Haralambie.

In urma representantii si imensulu publicu, care — cu sateni cu totu — credem, ca trecea preste numerulu de 3500 persone.

Aspectulu armoniosu alu acestei procesiuni; seriositatea tuturor fecielor; ici colo pote si suspinul interioru alu sufletului agitat; tacerea religioasa, intrerupta prin melancholic'a cantare bisericesca si prin plangerosulu si impiutoriulu sunetu cadentiatu alu Bugei, clopotulu turnat de pe timpulu lui Stefanu celu mare*); mersulu incetu alu multimei, că nesce valuri clatinande ce se miscau cu respectu printre alea si se intindeau majestosu pe vale; tóte acestea transportá animau si rapiu privirea, aducandu aminte falniculu momentu, candu Stefanu cu ostensii sei veni se ingenunchie la acestu altaru, si candu balad'a spune, ca:

— „Se traiésca Domnulu Stefanu!“
Mii de glasuri intónéza,
Ér' poporulu, diosu pe vale,
Umilitu ingenunchieză. . . .

O momente unice in viétila tinerilor si a bistrorilor! Catu de mare e puterea vóstra asupra intregei fintie omenesci! Trecutulu celu splendidu era inaintea nostra, unu viitoru maretu parea, ca vedeamu urmandu-i, si cu toti eram transportati!

Dupa intrarea in biserica, urn'a fù depusa pe unu piedestalu negru in facia mormentului, epitafie asternute pe suprafaci'a superióra a petrei tumular, standartele legate de colonele, pe care se sprijina bolt'a de marmore de d'asupra mormentului.

Patrudieci de salve — că reamintire de monastirile zidite de maritulu erou — si sunetulu Bugei anuntiara depunerea din partea junimeei academice a pretioselor odore pe pretiosulu mormentu.

Dupa santirea colivei si a colaciloru, sfirsinduse binecuvantarea prin vorbele: „vecinic'a lui po-

menire!“ — dlu locoteninte-colonelu Boteanu (fiulu) in deplina uniforma lua unu standartu in drépt'a sa, si cu o voce din cele mai emotionate, manifesta simtieminte bravei armate romane, pe care o reprezentá si saruta cu devotiu mormentulu mare-lui erou.

La ingenunchiarea generale cu citirea rugatunei de ertarea, corulu intona urmatorulu „Imnul lui Stefanu celu mare“ de dlu Alesandri, music'a de d. A. Flechtenmacher:

La pôlele Carpatiloru,
Sub acestu vechiu mormentu,
Dormi, erou alu Romaniloru,
O Stefanu erou santu!
Cá sentinelle falnice
Carpatii te pazescu
Si de sublim'a-ti gloria
Cu seculii sioptescu.

Candu tremurau poporele
Sub aprigii pagani,
Tu le aparai cu sangele
Vitejiloru Romani . . .
Cu dragu privindu-ti patri'a
Si mórtie cu disprețiu,
Maretiu in sinulu lupteloru,
Si in pace ai fostu maretu!

In ceru apune sórele
Stingundu radiele lui,
Dér' intr'a nóstre susflete
Eternu tu nu apui.
Prin negur'a trecutului,
O sóre invingetoriu,
Lumini cá radie splendide
Presentu si viitoru.

In timpulu vitejiloru,
Cuprinsu d'unu sacru doru,
Visai „Unirea Daciei“
C'o turma si unu pastoru.
O mare umbra-eroica,
Privesce visulu teu:
Uniti suntemu in cugete,
Uniti in Dumnedieu!

La pôlele Carpatiloru,
Lang'alu teu vechiu mormentu,
Toti in genunchi, o Stefane,
Depunem ujuramentu:
„Unu gandu s'avemu — in numele
Romanului poporu —
Aprinsi d'amorulu gloriei
Si alu patriei amoru!“

Dupa acesta solemnitate, care intrecu — prin multimea asistintilor si admirabil'a regularitate, cu care se ecsecuta — tóte asteptarile celor ce concepusera ide'a serbarei, dupa acesta solemnitate incepù prasniculu populariu.

Intre altele, scopulu principale alu serbarei de la mormentulu lui Stefanu celu mare era triplu: I. A dà omagie si veneratiune eroului națiunii romane pentru gloriele nemuritorie si fara sémanu in istoria ale timpului, in care trai, facundune pe toti romanii se ne aducem aminte, ca nu totudéun'a amu traitu in apathia, ci ca amu fostu avutu unu trecutu, pe care vai! multi nu lu au cunoscutu eri si pote, ca nu lu cunoscu nici adi.

II. A face pe poporu, si in specie pe celu din Bucovina — de unu seculu sub o strana stapanire — a nu -si uitá originea; a-si reaprinde sacr'a scanteia de nationalitate, ce diace in fiacare peptu de romanu; a-si sapá in minte, cu litere neperitórie, ca tiér'a in care locuiesce e flórea cea mai frageda si mai frumósa smulsa pe nedreptu din buchetulu Daco-Romaniei libere, tiéra stropita cu sanghe inimicu, luminata cá de unu sóre putericu de Sucév'a-capitale, tiéra santita prin móstele unui Stefanu, unui Petru Raresiu.

III. A intruní pe junii de pe la tóte universitatile, pe unde studiéa romani, la celu mai santu locu, acolo unde umbr'a eroului semi-dieu alu națiunii le puté inspirá cele mai generóse simtieminte, cele mai nimerite cugetari spre a lucrá impreuna pe calea nationalitathei si a cultivarei nemului loru, a i face se se identifice cu nobilele tielu, pe care gigantele barbatu l'a urmaritu cu atat'a vigore, a i face si asculte si se intieléga suspinulu bardului, care le striga:

„Unitive cu Stefanu, principele celu mare,
Ce lu recunóisce intréga Europa de erou,
Sub care romanimea, scapata d'apasare,
Putea cu dreptu se dica c'a re'nviatu din nou*).

*) Andrei Muresianu „Catra martirii romani“ poesi p. 73.

Din cele espuse in articulele precedinti, speram, ca ori-cine s'a pututu pe deplinu convinge, ca in ce privesce primulu punctu, serbarea a fostu la inaltimdea ideii, care a conceput'o, atatu prin importanti'a ce i s'a datu, catu si prin pretiósese amintiri depuse pe mormentulu eroului.

Vomu vedé si in privint'a celorulalte puncte.

(Va urmá.)

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci 7 Sept. Tribunul de arbitri, prescrisul de art. 1 alu legei dela 17 Iuliu, pentru resilierea concesiunei companiei Strousberg, compusul de dnii G. Vernessu deputatu, si de d. Alecsandru Cretiescu, presiedinte de secțiune la curtea de casatiune, numiti: celu d'antaiu prin decretulu domnescu cu Nr. 1366, Iuliu 17, era celu de alu doilea prin decretulu Nr. 1682 de la 4 Septembre, din partea concesionarilor, cari nu s'au conformatu cu art. 27 din concesiune, spre a numi arbitriul loru, constituinduse la 5 Septembre, a ficsatu diu'a de 29 Septembre, pentru infaciisia partilor, facundu pentru acésta citatiunile cuvenite atatu ministeriului lucrarilor publice catu si concesionarilor. — „Mon.“

— S'a pus in lucrare litografica „tabloul cu solemnitatea depunerei darurilor oferite de romance pe mormentulu lui Stefanu celu mare la monastirea Putna“, desenatul de d. pictoru si fotografu C. Szatmáry, care intr'adensu au fostu dusu acolo.

Pe tablou se arata splendidulu cortegiu, cum domnele romane ducu frumós'a urna consacrativa, elegantele epitafe oferite de domnele romane si bucovinene, flamurile oferite de domn'a Haralambie si de domnele din Iasi, cum si acela alu institutului de bele-arte.

Asemenea s'a desemnatu totu personalulu asistentu, maretu arcu de triumfu ardicatu la pórta monastirei, cum si pitoresc'a situatiune a santei monastiri Putna, fondata in an. 1465.

Dnii doritori ce voiescu a posedá acestu memorabilu tablou nationalu dimpreuna cu cele de susu cu onore suntu rugati a adresá cererile dloru la subsemnatu dimpreuna cu pretiulu de 5 franci pe unu exemplari si le voru primi prin posta bine ingrijite. Editoru si compuneru maioru P. Papazoglu. Bucuresci, calea Vacaresci Nr. 151. —

GERMANIA. Provocare catra gimnasticii germani facuta de comitetulu reuniunei pentru adunarea din 9 Aug. la Norinberg'a: audi!

„Pacea e redata patriei, la acésta a contribuitu parte onesta gimnasticii germani in lupt'a cea victoriósa.

Influint'a cea mare a gimnasticei germane a supra desvoltarei puterei sanetóse a poporului este recunoscuta de tóte partile, gimnastic'a si a castigatu definitiv loculu seu in sirulu midiulocelor germane de instructiunea poporului!

Comitetulu generalu alu reuniunei germane de gimnastica, adunanduse antaia óra dupa resbelu, se cugeta inainte de tóte la numerósele sacrificia ale luptei.

Reuniunea germana de gimnastica nu va uita pe mortii sei, si că o mostenire dela ei se traiésca in toti si in fiacare gimnasticu singuraticu o iubire sincera si devotamentu catra patri'a comuna, curagiul tare de barbatu si in reunione, prin lucru neostenit uimitoru de gimnastica, simtu forte si tare pentru disciplina si ordine!

Este vorba acum a reincepe acestu lucru cu tóte poterea!

Gimnastic'a inca nu s'a facutu bunu comunu alu tuturor cercurilor poporului, — departe inca de a gimnasta tóte scólele, — inca mii de tineri stau departe de locurile de gimnastica, inca multi barbati nu cunoscu darulu lucrului nostru pentru sustinerea unei putere de viétila cu vioitiune si curagiul, mai vertosu in Austria treba gimnastica are se-si imprimésca problem'a a sprijini germanismulu in lupt'a lui pentru liber'a lui desvoltare naturala sub grelele relatiuni. (Cum ai dice: Germania

se ajute pe nemtii austriaci, a ajunge mai curundu la marea negra, problema firma a loru si mai antaiu a avangardei loru, care e reuniunea gimnastica si de invetatori. R.)

„Asia déra la lucru cu creditia toti, pana unde locuiesc barbatii germani! Lucru ne diace departe si e mare inaintea noastră (pana la marea negra?), inse a contribui pentru apararea puterii si a datinelor germane e demnu de cea mai credintiosa constantia.“ Asia se provoca unisonu chiar si sasii acum la gimnastica! —

Cea d'antaia unitate a Germaniei au facut o reuniunea gimnasticilor si apoi celelalte reuniuni si au contribuit obolul loru. Gura larga din Ungaria si Romani'a inca abia a venit la consienta, ca gimnastic'a ne striga imperativu tocma noue, ca se o introducem pe la tota scolele si cele poporale, ma si intre poporul ruralu, latindu reuniunea din Brasovu preste tota faptur'a romana, dupa cum propusese inca la infintiarea ei adausulu unui paragrafu, lips'a caruia a redus tota proposita la unu ce, care nu trage de morte. — Déra fara pecatu mortale nu se mai poate amena inschegarea unei séu latirea acesteia reuniuni romane generale de gimnastica si alta de invetatori, fara ca se abdicem succesulu renascerei puterii noastre si materiale si spirituale. — Altii planuiesc cu sute de ani asuprane si noi se dormim ori se ne multiu-mim cu o galagia cotcorozatòria numai din gura! Agere et pati fortia romanorum est. —

FRANCI'A. Versailles 16 Sept. In siedint'a de sera a adunarei s'a datu citire reportului comisiunei, care conchide in favorea tractatului privitoriu la cestiunea drepturilor Elsatiei si Lotaringiei, cu ore-cari modificatiuni, dintre cari cele mai importante suntu: Intrarea productelor Elsatiei, luanduse de baza productele din 1869; pentru productele din Elsatia ce voru trece in Francia se va plati intrég'a taxă de transitu; reducerea tarifei pentru productele elsatiane se va calcula dupa tarifele votare de carendu. Tacsele aditionali de intrare, cari au fostu infintiate pentru anul 1872 se voru adopta integralmente.

Thiers a consimtitu la tota aceste modificatiuni.

Comisiunea a adoptat tractatul cu 523 voturi, contra 31.

Paris 14 Sept. Desarmarea gardei nationale a fostu ordonata in mai multe departemente. Pretutindeni domnesce o liniste perfecta. Se urmaresce cu activitate negotiarile pentru prelungirea terminului de intrare a productelor din Elsatia si se spera a se dobandi unu resultat inaintea prorogarei adunarei.

TURCI'A. Orce insurectiune in Turci'a se privesc, ca o schintea, care aprinde intregul edificiu. Insurectiunea albanesa iea dimensiuni din ce in ce mai latite, si vecinii voru se se folosesc de ocasiune la tient'a loru de independentia. Opusentinea e mare la albanesi, ca-ce ei nu voru nici de catu se céda din scutintiele, care le au avutu, nici la servitiele militari nu voru a se supune, ca si mai eri maurovlachii cataresi, ci se pregatesc printre munti la opunere cerbicoasa, cu tota, ca Turci'a concentra mai unu corpu intregu de armata spre ai reduce la oficiu. Abia se incinse revolt'a aceasta, si bulgarii er' reaparu resoluti a se rescula si ei. Tocma circula dela comitetulu loru urmatori'a proclamate:

„Fratilor bulgari! Regimulu otomanu a decis a escrie dari noue. Noi nu mai potem suporta aceasta sarcina de dari, ca-ce si acum pasim spre o seracire completa, de aceea trebuie se nu primim aceasta pretensiune noua. Este timpulu supremu se ne redicam si se ne facem domni ai destinului nostru. Pentru cine lucramu noi acum? Pentru Aga si Pasia — sugarorii sangelui nostru. Tota haremurile se sustien cu banii nostri. Ce resplata avemu noi pentru aceasta? Aceea a aservirei, a jefuirei besericeloru si monastirilor nostre, a desonorarei nevestelor si sororilor nostre, a apasarei de tota partile a nationalitatii nostre, a stergerei culturei nostre nationali.

Fratilor bulgari! Pentru ce le trebuie turcilor de nou bani? Pentru a-si pota fauri arme, cu care se ne pota tine sub jugulu loru. Nu le mai dati nici unu banu! Nu mai dati credientu Sultanului si Pasiloru, ca-ci ve au insielatu de destule ori, turcului numai tradatorilu poate se i serveasca! De tradatorii pozitive, ca-ce ei servescu, numai lui Ali-Pasia si contelui Andrassy. Aceste omeni dicu, ca Rusia vré se ne elibereze de jugulu turcescu. Asta e minciuna. Rusia e mare si nu i trebuie Bulgaria. Se trecem in tacere preste ceea ce a facutu Rusia mai inainte, pentru acum nu ne va face decatul bine. Catu despre serbi, este adeveru, ca ei au interese identice cu noi. Intre tota poporele crestine ale orientului trebuie se domnesca concordia, iubire si armonia. Toti vomu fi mai tardiu liberi si egali indrepatititi, ne vomu organiza dupa modelulu Elvetiei, unde diferite popore traiescu langa olalta fericite si libere. Trebuie se ne radiemam pe poterile noastre propriu. Fratilor! Amicii nostri suntu armele si braciele noastre. Pregatitive pentru lupta, ascutitive armele pentru lupta! Se uitam ceea ce ne despartiesc, restituim acea concordia, a carei lipsa ne a facut sclavi intr'o diumetate de mii de ani. La arme! La arme! Morti tiranilor nostri!“ („S. Bl.“)

Constantinopole 14 Sept. Diuariulu „la Turquie“ reproduce cuprinsulu principalu alu scriosrei ce secretariulu Sultanului a adresatui marelui viziru din ordinulu Sultanului. Voint'a Sultanului este ca aperarea dreptului curtei se fia basea principale a reformelor, cu cari este insarcinatul marelui vizir; interesulu tierei cere a nu se sacrifică cu totul usurile, cu cari tiéra este obicinuita unor institutiuni practice; principiul ce trebuie se conduce pe marelui vizirul implinirea sarcinei sale consista in o stricta distribuire a justitiei, in a insufla tuturor simtiementulu de securitate si in a increditia administrarea justitiei unor omeni intelligenti. —

Declaratiune publica.

Subscrisii invetatori poporali romani, adunati la preparandia provisoria de statu in Brasovu cindu in „Kronstädter Zeitung“ din 18 Sept. a. c. Nr. 148 unu articlu, carele in alinea ultima trage la indoiesla progresulu la aceasta preparandia, — tienemu de detorinti'a si demnitatea nostra a dechiará prin acesta publice urmatóriile, si adica:

1. Noi la acestu cursu preparandiale amu facutu progrese prea frumose, imbogatindu si perfectionandu cunoscintiele pre campulu celu vastu alu instructiunei.

2. De aceea esprimam multumit'a nostra atatu inaltului ministeriu de culte si instructiune publica, pentru a infintiati acesta institutiune salutară, rogandulu, ca si pre venitoriu se ingrijesc de inaintarea culturei poporali prin infintarea ataror cursuri de tota limb'a; apoi domnilor conductori ai nostri Elia Goga si Ioane Lazariciu, cari cu atatu zelu, tactu si cunoscinta de obiectu au staruitu spre a ne da multimea de cunoscintie corespondietorie cerintelor timpului, legilor si lipselor noastre.

3. Scriitorulu articlului din „Kronstädter Zeitung“ e prin urmare unu frivolu, carele din intențiuni proprie numai lui si intr'unu modu demnunmai de elu calumniaza o atare institutiune salutară, ca cursulu acesta preparandiale, luandu-si indrasnél'a obrasnică de a dice, ca unii dintre propunatori la acestu cursu nu -si cunosc spezialitatea loru.

In numele celor 60 de invetatori romani dela cursulu preparandiale din Brasovu:

Vartolomeiu Bude m/p. invet. pop. din distr. Fagarasului, Toma Prie dto., Demetriu Dogariu invetatoriu pop. din dist. Brasovului, Georgie Stoianu din Treiscaune, Georgiu Repede docente pop. din scaunulu Rupei, Ioane Suciu invet. pop. din comitatulu Albei superiore. —

Post'a noua. Presedintii la judecatorie se denumira, in Naseudu: Ioane Florianu, in Bistrit'a Mangescu, in Desiu Stefanu Torma, in Gherla Gr. Simay, in Fagarasiu Ios. Keul, in Hategu Antonu Para, in M. Osiorheiu Antonu Domokos, in Deva I. Bodola, in Odorhei Lud. Nagy, in Gy.-Szt.-Miklos Stefanu Sándor, in Kézdi-Osiorheiu Iosifu Donát, in Clusiu Paulu Biró, in Sepsi-Szt.-György Toma Vajna, in Sibiu Albert Haas, in Brasovu Georgiu Dück; ca asesorii tabulei judecatoresci se denumi Nagy, er' Samuele Gyarmathy directoru fiscalu. — Succesulu fraternala e ignorarea cu totul a romanilor si la acestea denumi. Reclamare la dreptatea regelui. Credint'a tare catra regele si se fumu gata a aduce sacrificia mari pentru patria comună in pretiul ignorarei, ca mane va fi mai bine, numai lupta legala umeru la umeru. —

Diet'a Ungariei procede la desbaterea bugetului pe 1872, deficitulu e 4 milioane si 522 mii. Estraordinariulu e 75 milioane si 530 mii. Se mai face si unu imprumutu cu camatuire pe anu de 5 milioane si cu amortisarea pe 32 de ani. Maghiarii se impulpa la lucruri mari cu tota incordarea poterilor intru tota. —

Croatii conferescu cu Andrassy si ministrii in Pest'a. Amenarea deschiderei dietei loru pana in 15 Ian. 1872 sili pe croati a petitiona la regele. —

In Serbi'a se deschise scupin'a in 19; mesajiu vorbesce de relatiuni bune, anunsiandu propunerii de legi neaperate. —

Bavaria vre se-si rechiame solulu dela curtea papala pentru intrigile nuntiului in contra regimului. —

Rom'a a serbatu aniversarea de 20 Septembrie a intrarei trupelor italiene in Rom'a cu decorare si iluminare serbatoresca. —

Dualistii s-au pusu umeru la umera se impede latirea federalismului. —

Novissimum. Dionisiu Tobia presied. in Abrudu. Deputatulu fagarasianilor esiti din minti Iuliu Benedek interpelà in dieta pentru desfiintarea comisariatului din Ardealu, 6re in favorea romanilor, cari l'au alesu?! Asia patiesc natangii nestornici. —

Minoritatatile dietelor in provinciele austriace esite din diete nu voru a lua parte nici la delegatiuni; si adunarea deputatilor decembriști in Viena le a incuvintiatu pasivitatea declarata si protestele facute cu cointelegeri in mai multe provincie. Altii la o singura vatra nu voru a se cointelege pentru a fi activi in asemenea pasivitate. —

Diet'a Boemiei o deschise contele Chotek ca locuitoriu in limb'a cehica, recomandandu de masialu supremu alu tierei pe princ. Georgiu Lobkowitz, care er' vorbi in limb'a cehica si dise intre altele: „Noi vomu avea a aplana calile la una impacare generale a tuturor natiunilor monarchie. — Sic!

De inchiriatu

se afla in tergulu strailor Nr. 237 una bolta mare cu odaia alatura, 4 magazine large, una curte coperta si podu.

Localitatile suntu comode pentru unu comisionariu prin puseiunea si impartial'a loru.

Mai aprópe informéza proprietariulu in acea casa. pl. g. 6—6

Cursurile

la bursa in 22 Sept. 1871 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 75	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 , 55 ^{1/2}	"
Augsburg	—	—	119 , 30	"
Londonu	—	—	120 , —	"
Imprumutul nationalu	—	58 , 90	"	"
Obligatiile metalice vechi de 5%	69 , 10	"	"	"
Obligationile rurale ungare	75 , —	"	"	"
" temesiane	75 , 75	"	"	"
" transilvane	76 , —	"	"	"
" croato-slav.	— , —	"	"	"